

Michaela Rubešová

English existential and existential-locative constructions (*there + be*) and their Czech counterparts

Bakalářská práce, Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglistiky a amerikanistiky, srpen 2007

Posudek oponenta

Předložená bakalářská práce Michaely Rubešové popisuje anglické existenciální a existenciálně lokativní konstrukce a jejich české překladové protějšky. Úvodem je třeba předeslat, že práce překračuje požadavky kladené na bakalářské práce nejen svým rozsahem (sedmdesát stran textu), ale i záběrem, hloubkou a důkladností zpracování.

Cílem srovnání sta anglických *there*-konstrukcí a jejich českých překladů excerpovaných pomocí *ParaConcu* ze dvou beletristických originálů a jejich překladů je popis syntaktických ekvivalentů této v češtině neexistující konstrukce. Syntaktická realizace větných členů je také nazírána z funkčního hlediska, zejména jako prostředek vyjadřování FSP.

Srovnání je provedeno na několika úrovních. Část 5.1 analyzuje anglický nocionální podmět z hlediska reference (5.1.1), která ve většině případů explicitně vyjadřuje rematický charakter vlastního podmětu (Tab. 1, str. 32), což se odráží i v převažujícím koncovém postavením překladového ekvivalentu (Tab. 2, str. 33; Tab. 3, str. 36). Charakteristika reference podmětu souvisí také s jeho sémantikou, která v případě dějových substantiv má protějšek v české neurčitěm zájmenu a určitém slovesu. Další sledovanou charakteristikou je druh modifikace podmětu (5.1.2), který může v překladu vykazovat určitou systémovost (např. premodifikující minulá participia překládána adjektivy, přítomná participia určitými slovesy) či postmodifikátory (finitní i nefinitní), které v překladu vystupují jako řídicí sloveso (místo sémanticky prázdného *be*). Zajímavá je v této souvislosti diskuze o syntaktickém statutu participia (*there will be books written .../ there was a tabby cat standing...*), kde srovnání *there* konstrukce a pasivní/průběhovou formou ukazuje prezentační funkci této konstrukce při strukturaci informace ve výpovědi. (u př. 30 – je modalita implikována čistě infinitivem?). Část 5.1.3 si všímá syntaktické konstantnosti podmětu v překladu (realizace podmětem 70%, předmětem 17%, slovesem 9%) a jeho lineárního postavení (86% koncové pozici). Dále pak provádí kvalitativní rozbor příkladů, kde poukazuje na transpozice, které lze uvést do souvislosti se sémantickým typem anglického nocionálního podmětu (dějová jména-slovesný protějšek), vztah mezi konkrétním substantivem a existenciálně-lokativní konstrukcí, atd.

Část 5.2 popisuje sloveso v originální *there*-konstrukci (minimální zastoupení jiných sloves než *be*) a v překladu, kde se projevují některé tendence zmíněné již dříve tím, že škála českých predikátů je bohatší, neboť se ve slovese reflektují i jiné větné členy (více než 50% případů), což souvisí s neexistencí této specifické konstrukce v češtině, kolokačními vlastnostmi podmětu v češtině, či přítomností vztahné věty (str. 53), nebo např. vztahem mezi *být/mít* v obou jazycích. K příkladům se slovesem *seem* lze dodat, že se jedná o epistemickou modifikaci predikace, která se v češtině vyjadřuje jinak. Kromě formy sloves a větné modality si autorka všimá i negace. Zajímavý je postřeh o dominanci záporného determinátoru *no* nad zápornou částicí, kromě případů, kdy není syntakticky možný (kvantifikace, intenzifikace), což může souviset s rematizační funkcí.

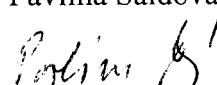
Část 5.3 ilustruje tematický charakter adverbialního určení, který se v překladu odráží v převažujícím iniciálním postavení. Část 5.4 podává přehled sémantických (syntakticko-sémantických) typů *there*-konstrukcí. Tato klasifikace není samoúčelná, neboť částečně postihuje korelace mezi originálem a překladovým ekvivalentem (zvláště u dějového a modálního typu a idiomatičtějšího typu).

Jak již bylo zmíněno na začátku, představuje práce komplexní a přesnou analýzu daného jevu, ve které autorka přináší detailní a cenné poznatky a prokazuje velmi dobrou orientaci v syntaxi jak anglických konstrukcí, tak vět českých. Je třeba také ocenit, že s přehledem pracuje se transpozicemi a různými slovoslednými variantami (např. př. 11 na str. 37).

Práce je dobře zpracována i po formální a jazykové stránce: 1) připomínku lze mít k uvádění některých kvantitativních údajů: např. z textu není patrné, proč celkový součet v Tab. 1 činí 94 (a ne 100) a v Tab. 2 je 54 (a ne 52), v tab. 3 34 (místo 38?), atd.; Tab. 7 a 8 neuvádějí procentní údaje; v Tab 6 by bylo užitečné uvést i souhrnná čísla pro oba sledové údaje (např. podmětná realizace celkem 70%, koncová pozice celkem atd.). 2) přehlédnutí na str. 52 – *concerning only XX sentences*, 3) konstrukce na str. 51 – *it is worth mentioning the verb seem*.

Závěr: Jak vyplývá z výše uvedeného, práce Michaely Rubešové překračuje požadavky kladené na bakalářské práce. K obhajobě ji proto doporučuji a předběžně hodnotím známkou *výborně*.

PhDr. Pavlína Šaldová, Ph.D.

V Praze 10. září 2007